

The Impact of the February 6, 2023 Kahramanmaraş Earthquakes on Foreign Trade Companies: The Case of the Textile Sector in Kahramanmaraş Province

Ata Kahveci¹ , Kevser Yıldız¹

¹ Tarsus University, Vocational School, Department of Foreign Trade, 33400 Mersin, Türkiye

Keywords

Foreign trade, Disaster, Kahramanmaraş earthquakes, Textile sector, Qualitative research

Highlights

- * Problems experienced by foreign trade firms after the earthquake and proposed solutions
- * Providing firm-level field data to earthquake-foreign trade literature
- * Conducting interviews with foreign trade firms in the textile sector in Kahramanmaraş

Aim

The study aims to examine the impacts of earthquakes on foreign trade firms in the textile sector of Kahramanmaraş

Location

This study has implemented in a field area Kahramanmaraş, Türkiye

Methods

Through a qualitative approach, semi-structured interviews were conducted with five firms, and these interviews were coded using the MAXQDA software

Results

The analysis identified the problems experienced by foreign trade firms, the solutions implemented, and the sectoral measures and recommendations proposed

Supporting Institutions

The authors declared that this study has used no support data from other institutions

Financial Disclosure:

Financial support was provided from application number 1919B012338106 within the scope of TUBITAK “2209-A – Research Project Support Programme for Undergraduate Students”

Peer-review

Externally peer-reviewed

Conflict of Interest:

The authors have no conflicts of interest to declare

How to cite:

Kahveci A., Yıldız K., 2025. The Impact of the February 6, 2023 Kahramanmaraş Earthquakes on Foreign Trade Companies: The Case of the Textile Sector in Kahramanmaraş Province, Turk Deprem Arastirma Dergisi 7(Special Issue-Economic and Administrative Analysis of February 6, 2023 Earthquakes), 116-125, DOI:10.46464/tdad.1767902.

Manuscript

Research Article

Received: 18.08.2025

Revised: 12.10.2025

Accepted: 24.10.2025

Printed: 17.12.2025

DOI

10.46464/tdad.1767902

Content of this journal is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International Non-Commercial License

Corresponding Author

Ata Kahveci

Email: atakahveci@tarsus.edu.tr

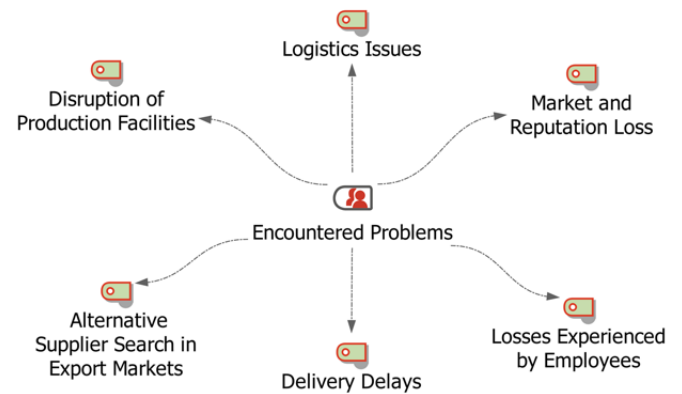

Figure
Problems experienced by foreign trade firms after Kahramanmaraş earthquakes

6 Şubat 2023 Kahramanmaraş Depremlerinin Dış Ticaret Firmalarına Etkileri: Kahramanmaraş İli Tekstil Sektörü Örneği

Ata Kahveci¹ , Kevser Yıldız¹

¹ Tarsus Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Dış Ticaret Programı, 33400 Mersin, Türkiye

ÖZET

Çalışmada 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli depremlerin, Kahramanmaraş ili tekstil sektöründe faaliyet gösteren dış ticaret firmaları üzerindeki etkilerini nitel yöntemle inceleyerek, afetlerin dış ticarete etkileri literatürüne firma düzeyinde saha verisiyle katkı sağlamak amaçlanmıştır. Veri toplama sürecinde yarı yapılandırılmış mülakat yöntemi kullanılarak 5 firma ile görüşme yapılmış ve bu görüşmeler MAXQDA programı kullanılarak kodlanmıştır. Bu görüşmeler doğrultusunda, ihracat yapan firmaların yaşadıkları sorunlar ve bu sorunları nasıl çözdükleri, sektörel düzeyde alınması gereken önlemler, öneriler ve değerlendirmelere yer verilmiştir. Buna ek olarak, depremlerin dış ticaret süreçlerinde neden olduğu aksamalar ve kayıplar firma düzeyinde analiz edilerek, dış ticaret süreçlerinin nasıl daha sağlıklı ve sürdürülebilir hale getirilebileceği değerlendirilmiştir.

Anahtar Kelimeler

Dış ticaret, Doğa kaynaklı afet, Kahramanmaraş depremleri, Tekstil sektörü, Nitel araştırma

Öne Çıkanlar

- * Deprem sonrasında dış ticaret firmalarının yaşadıkları sorunlar ve çözüm önerileri
- * Deprem-dış ticaret literatürüne firma düzeyinde saha verisiyle kanıt sunma
- * Kahramanmaraş'taki tekstil sektörü dış ticaret firmalarıyla mülakat

Makale

Araştırma Makalesi

Geliş: 18.08.2025

Düzeltilme: 12.10.2025

Kabul: 24.10.2025

Basım: 17.12.2025

DOI

10.46464/tdad.1767902

Sorumlu yazar

Ata Kahveci

E-posta:

atakahveci@tarsus.edu.tr

The Impact of the February 6, 2023 Kahramanmaraş Earthquakes on Foreign Trade Companies: The Case of the Textile Sector in Kahramanmaraş Province

Ata Kahveci¹ , Kevser Yıldız¹

¹ Tarsus University, Vocational School, Department of Foreign Trade, 33400 Mersin, Türkiye

ABSTRACT

The study aims to examine, the impacts of the February 6, 2023 Kahramanmaraş-centered earthquakes on foreign trade firms operating in the textile sector of Kahramanmaraş province through a qualitative approach, thereby contributing firm-level field data to the literature on the effects of disasters on foreign trade. During the data collection process, semi-structured interviews were conducted with five firms, and these interviews were coded using the MAXQDA software. Based on these interviews, the problems experienced by exporting firms and the solutions they implemented, as well as the measures, recommendations, and evaluations required at the sectoral level, were presented. In addition, the disruptions and losses caused by the earthquakes in foreign trade processes were analysed at the firm level, and ways to make these processes healthier and more sustainable were evaluated.

Keywords

Foreign trade, Disaster, Kahramanmaraş earthquakes, Textile sector, Qualitative research

Highlights

- * Problems experienced by foreign trade firms after the earthquake and proposed solutions
- * Providing firm-level field data to earthquake-foreign trade literature
- * Conducting interviews with foreign trade firms in the textile sector in Kahramanmaraş

Manuscript

Research Article

Received: 18.08.2025

Revised: 12.10.2025

Accepted: 24.10.2025

Printed: 17.12.2025

DOI

10.46464/tdad.1767902

Corresponding Author

Ata Kahveci

Email:

atakahveci@tarsus.edu.tr

1. GİRİŞ

6 Şubat 2023 tarihinde Türkiye'de 11 ili etkileyen 7.7 ve akabinde 7.6 büyüklüğündeki depremler yaşanmıştır. Kahramanmaraş merkezli 6 Şubat depremleri yakın illerin sanayi bölgelerini, ticaret firmalarını, fabrikalarını, esnaf ve çiftçilerini derinden etkilemiştir. Resmî verilere göre, 53.5 bin kişinin yaşamını yitirdiği, yaklaşık 39.4 bin binanın yıkıldığı, 21 bin binanın acil yıkılması gerektiği ve 202.5 bin binanın ise ağır hasarlı olduğu tespit edilmiştir (SBB 2024). Doğrudan depremin merkez üssü olan Kahramanmaraş ili sanayi yapısı ve ihracatçı şirketleriyle Güneydoğu Anadolu bölgesi için önemli bir lojistik ve üretim şehridir. Bu nedenle bölgede üretim sağlayan firmaların ve işgörenlerin can ve mal kaybı ihracatı ve lojistiği doğrudan etkilemiş ve hatta ilk bir ay bu üretim ve lojistiğin tamamen durmasına yol açmıştır. Bu da öncelikle bölgenin, akabinde ise ülkenin genelinde ekonomiyi olumsuz etkilemiştir. Ekonomik açıdan 6 Şubat 2023 depremlerinin Türkiye'ye doğrudan zararı dünya bankasının tahminine göre 34.2 milyar dolar (WB 2023) iken dolaylı zararlar da dikkate alındığında TBMM Deprem Araştırma Komisyonu'na göre bu rakamın yaklaşık 148.8 milyar dolar (TBMM 2023) olduğu tahmin edilmektedir.

Türkiye'nin dış ticareti incelendiğinde, 2022 yılı ihracatının yaklaşık 235.2 milyar dolar, ithalatının 342.2 milyar dolar; 2023 yılı ihracatının yaklaşık 211.6 milyar dolar, ithalatının 311.7 milyar dolar olarak gerçekleştiği görülmektedir. Depremden etkilenen 11 ilin dış ticaret rakamları incelendiğinde 2022 yılı toplam ihracatının yaklaşık 20.2 milyar dolar, ithalatının ise 24 milyar dolar olduğu, 2023 yılında ise bu rakamların sırasıyla 16 milyar dolar ve 17.4 milyar dolar olarak gerçekleştiği dikkat çekmektedir (TÜİK 2025). Dolayısı ile Türkiye'nin toplam ihracatının yaklaşık %10'u, depremden etkilenen bu 11 ilde gerçekleştirilmektedir. Deprem sonrasında, deprem bölgesinde bulunan dış ticaret firmalarının tedarik, üretim ve lojistik açıdan yaşadıkları sorunlar nedeniyle ilk etapta dış ticaret rakamlarına yansıyan %20-30 arasındaki bir gerileme söz konusudur. Kahramanmaraş merkezli depremler, sadece can kaybı ve bina yıkımlarıyla değil aynı zamanda bölge ekonomisinin itici gücü olan reel sektörü ve ihracat süreçlerini de ciddi bir şekilde etkilemiştir. Bu noktadan hareketle depremin ekonomik etkileri, deprem sonrasında dış ticaret firmalarının karşılaştıkları sorunlar ve bu sorunları nasıl çözebildikleri hususu akademi, kamu ve özel sektördeki karar alıcılar açısından önem arz eden konular arasında yer almaktadır.

Literatür incelendiğinde depremlerin ekonomik etkilerini anlamaya yönelik farklı akademik çalışmalar bulunduğu görülmektedir. Dış ticaret perspektifinden depremlerin etkisini araştıran ilk çalışmalardan biri Asada ve Hirose (1996) tarafından yürütülmüştür. Japon'da 1995 yılında yaşanan Büyük Hanshin-Awaji depreminin etkisini Kobe limanı örneğinde inceleyen araştırmacılar hem ihracat hem de ithalatta çok ciddi bir azalma olduğunu tespit etmişlerdir. Bu süreçte ortaya çıkan sorunların çözümünde akreditiflerde düzeltmeler ve ihraç mallarının farklı limanlara yönlendirilmesi gibi işlemler için gerçekleştirilen yoğun işbirliği sonucunda zararın minimumda tutulması sağlanmıştır. Kajitani ve diğ. (2013) 2011 yılında yaşanan ve ekonomiye tahmini 211 milyar dolar doğrudan zarar veren Tohoku depreminin ekonomik etkilerini araştırmışlardır. Çalışma sonuçlarına göre GSYİH'de azalma, tedarik zincirindeki aksaklıklar nedeniyle imalat sektöründe kayıplar, tüketim kısıtlamaları ve

radasyon korkusu nedeniyle perakende ticaret ve turizmde kayıplar gibi ölçülebilir ekonomik etkiler yarattığı sonucuna ulaşmışlardır. Benzer şekilde Bıyık (2022) tarafından gerçekleştirilen çalışmada Tohoku depreminin Afrika ülkeleri ve diğer büyük ticaret partnerleri ile Japonya'nın ikili ticari ilişkilerine nasıl yansıdığı araştırılmıştır. Çekim modeli kullanılan ekonometrik analiz sonucunda Japonya'nın ticaret yaptığı ülkelerin dağılım yapısında Afrika ülkelerine yapılan ihracatta azalma gözlenirken, Asya-Pasifik ve Avrupa bölgesi gibi büyük ticaret partnerlerine yapılan ihracatın arttığı tespit edilmiştir. Japonya 311 Depremi olarak da adlandırılan Tohoku depreminin uluslararası ticarete etkileri konusunda bir diğer çalışma ise Huang ve diğ. (2018) tarafından yapılmıştır. Çalışma sonuçlarına göre Tayvan'a ihracat yapan komşu ülkelerde mekansal bulaşma gözlemlenmektedir. Ayrıca, bulaşma etkisinin ortaya çıkmasının bağlantıların endüstriyel pazar payına bağlı olduğu ve bulaşma etkisinin zamanla dağıldığı gözlenmiştir. Lu ve diğ. (2025) tarafından Tohoku depreminin Çinli firmaların ithalat stratejilerine olan etkilerine yönelik yapılan araştırmada ise depremin tedarik zincirinin yoğunlaşmasına ve firmaların ithalat kaynaklarının çeşitliliğinin azalmasına yol açtığı sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca firmaların ithalat yaptıkları ülke sayısında hafif bir artış görülse de, ithalat paylarının daha yoğun hale geldiği tespit edilmiştir.

Çetin (2024) yaptığı çalışmada Kahramanmaraş depremlerinin ekonomik etkilerini literatür taraması yöntemi kullanarak genel olarak değerlendirmiş, Şen (2023) ise çalışmasında depremin toplam maliyetini ve ekonomik etkilerini incelemiştir. Benzer şekilde literatür taraması yöntemi kullanan Dünder (2023) tarafından yapılan çalışmada 11 ildeki iş dünyasının Kahramanmaraş depremlerinden etkilenme düzeyi incelenmiştir. Marangoz ve İzci (2023) ise girişimcilere etkileri bakış açısıyla, Kahramanmaraş depremlerini literatür taraması yöntemiyle değerlendirmiştir. Şipal (2023) ise Kahramanmaraş depremlerini afet lojistiği bakış açısı ile değerlendirdiği çalışmada literatür taraması yöntemi kullanmıştır. Demirdağ ve Nirwansyah (2024) yaptıkları çalışmada Kahramanmaraş depremlerinin ekonomik etkilerini ikincil veriler kullanarak ekonometrik olarak analiz etmişlerdir. Senaryo bazlı yaptıkları çalışmalarda toplam kaybın 9 milyar dolar olacağı gibi çok iyimser bir tahminde bulunmuş olmakla birlikte planlama, risk yönetimi ve sürdürülebilir iyileşme için karar alıcılara değerli bilgiler sunulmuştur. Aksoy ve diğ. (2024) ise ekonomik ve sosyal sonuçları itibarı ile depremlerin etkisini araştırmışlardır. Araştırma sonucunda depremlerin GSYİH üzerindeki etkisinin genelde küçük olduğu ancak dış ticaret özelinde ihracatta önemli bir azalmaya yol açarken ithalat üzerindeki etkisinin ise belirsiz olduğu sonucuna ulaşmışlardır. 6 Şubat Kahramanmaraş depremlerinin üreticiler üzerindeki ekonomik etkilerini anlamak amacıyla gerçekleştirilen bir diğer çalışma ise Aslan ve Akın (2025) tarafından Malatya'daki kiraz üreticileri örneğinde gerçekleştirilmiştir. Nicel araştırma yöntemlerinden anket kullanılan çalışma sonucuna göre konutlardaki hasar, deprem korkusu, insan kaynağı sorunları ve altyapı sorunları nedeniyle büyük zorluklar yaşandığı tespit edilmiştir.

Dış ticaret özelinde yapılan çalışmalar ise 6 Şubat Kahramanmaraş depremleri sonrasında artış göstermiştir. Mevcut literatürdeki çalışmalar, depremin dış ticaret firmalarına ve dış ticarete etkilerinin anlaşılması açısından

önem arz etmektedir. Bu doğrultuda Kahramanmaraş depremlerinin doğrudan dış ticarete (Bardakçı ve Demirtaş 2023, Özbey ve Bayraktar 2023) ve dış ticaret firmalarına (Ketboğa 2024) etkilerinin literatür taraması ile ortaya çıkarılmasının amaçlanarak durum tespiti yapıldığı ve çözüm önerilerinin sunulduğu çalışmalar mevcuttur. Konu özelinde ilk yapılan çalışmalardan biri Tetik ve Albulut (2023) tarafından yapılmış ve dış ticaret firmalarının finansman, tedarik, lojistik, üretim ve insan kaynakları başlıklarında olumsuzluklar yaşayabileceğine dikkat çekilerek çözüm önerileri sunulmuştur. Tüfenk (2024) ise depremin dış ticarete etkilerini 11 ilin ihracat ve ithalat rakamları kapsamında incelemiş ve her iki başlıkta da azalma olduğunu tespit etmiştir. Bunun yanında Ates (2024) tarafından yapılan çalışmada ise Kahramanmaraş depremlerinin dış ticaret özelinde etkileri, TÜİK'ten çekilen ikincil veriler kullanılarak Bai ve Perron testi ile ekonometrik olarak analiz edilmiştir. Analiz sonuçlarına göre ihracatta bir toparlanma görülürken ithalatta ise bu durumun söz konusu olmadığı tespit edilmiştir. Özsalman ve Yıldırım (2024) tarafından yapılan çalışmada ise içerik analizi yöntemiyle depremin ilk 6 ayındaki veriler sektörel olarak incelenmiş ve deprem bölgesindeki ihracat ve ithalat rakamlarında önemli bir azalma gözlemlendiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca, nicel araştırma yöntemlerinden anket kullanılarak Şanlıurfa ili örnekleminde Adıgüzel (2025) tarafından yapılan çalışmada, uluslararası ticaret yapan kişilerin özellikle doğa kaynaklı afet durumu sürecindeki kriz yönetimlerine yönelik yeterlilikleri araştırılmıştır.

Kahramanmaraş depremlerinin ekonomik etkilerinin araştırıldığı çalışmalar incelendiğinde genelde literatür taraması ya da makroekonomik veriler üzerinden gerçekleştirildiği görülmektedir. Depremin ekonomik etkilerine yönelik birincil verilerin kullanıldığı çalışmaların sayısının kiraz üreticileri örneği ve afet durumu sürecindeki kriz yönetimi gibi oldukça sınırlı sayıda olduğu görülmektedir. Dış ticaret özelinde yapılan literatür incelemesinde ise birincil verilerin toplandığı ve analiz edildiği herhangi bir çalışmaya rastlanmamıştır. Literatürdeki bu açığı kapatmak üzere tasarlanan çalışmada, nitel bir araştırma deseni benimsenerek Kahramanmaraş ilinde bulunan ve ihracat yapan KOBİ'ler örneklem olarak belirlenmiştir. Çalışma kapsamında, nitel araştırma yöntemlerinden yarı yapılandırılmış mülakat tekniği ile KOBİ'lerle derinlemesine görüşmeler yapılarak, deprem sürecinde ve sonrasında bu firmaların ihracat özelinde yaşadıkları sorunların ortaya konulması amaçlanmaktadır. Bu noktadan hareketle çalışmada aşağıdaki sorulara cevap aranacaktır:

- 1) Kahramanmaraş ilinde bulunan dış ticaret firmalarının deprem sürecinde yaşadıkları sorunlar nelerdir?
- 2) Kahramanmaraş ilinde bulunan dış ticaret firmaları, deprem sonrasında yaşadıkları sorunları nasıl çözmüşlerdir?
- 3) Kahramanmaraş depremleri sonrasında doğa kaynaklı afetlere karşı dış ticaret firmalarının aldığı önlemler nelerdir?

2. YÖNTEM

Çalışmada, depremden en çok etkilenmiş illerden biri olan Kahramanmaraş'ta bulunan tekstil sektöründeki dış ticaret firmalarının deprem sonrasında yaşadığı sorunlar, çözümleri ve alınan önlemlerin tespit edilebilmesi amacıyla sözel verileri anlamlı hale getirmeye odaklanan (Gökçe 2006) nitel araştırma

deseni tercih edilmiştir. Kahramanmaraş'ın örneklem olarak seçilmesinde, 11 il içerisinde depremin merkez üssü olması nedeniyle en çok etkilenenlerden biri olması ve tekstil sektörü açısından bölgede önde gelmesi etkili olmuştur. Tekstil sektöründeki firmaların tamamına Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası (KMTSO) üzerinden ulaşılabildiği için örneklem seçim sürecinde amaçlı örnekleme kullanılmıştır. Örneklem kapsamındaki tüm firmalara ulaşılmaya çalışıldıktan sonra ulaşılabilen ve olumlu dönüş yapan 5 adet firmadan yarı yapılandırılmış mülakat yöntemiyle elde edilen veriler MAXQDA yazılımı ile analiz edilmiştir.

Nitel araştırma deseninde görüşmeler içerisinde ortak olan yanların bulunması, gruplanması ve işaretlenmesi süreci kodlama olarak ifade edilmektedir (Yıldırım ve Şimşek 2006). Bu noktadan hareketle firmaların Kahramanmaraş depremi sonrasında yaşadıkları sorunlar ve bunları nasıl çözdüklerine dair bakış açıları tematik bir çerçevede sınıflandırılarak kodlanmıştır. İki uzmanın birlikte yaptığı kodlamalar neticesinde sonuçların geçerliliği ve güvenilirliği sağlanmaya çalışılmıştır. Görüş ayrılığı olan kodlamalar söz konusu olduğunda ise mutabık kalana kadar süreç tartışılmıştır (Goodell ve diğ. 2016). Bu yönüyle araştırma, yalnızca kuramsal bilgi üretmeyi değil; aynı zamanda akademi-özel sektör etkileşimini güçlendirerek doğa kaynaklı afet dönemlerinde dış ticaret stratejilerine ışık tutmayı da amaçlamaktadır.

Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası (KMTSO) kayıtlarına göre Kahramanmaraş ilinde 500 adet ihracatçı firma bulunmakta olup bunlara ait bilgilere KMTSO web sitesinden erişilebilmektedir (KMTSO 2025). Kahramanmaraş'ın toplam ihracatı ise 2024 yılında 1.13 milyar \$ olarak gerçekleşmiş olup bu ihracatın %67'sini oluşturan 751 milyon \$ doğrudan "Tekstil ve Hammaddeleri (681 milyon \$)" ile "Hazır Giyim ve Konfeksiyon (70 milyon \$)" sektörlerine aittir (TİM 2025). Bu nedenle çalışma kapsamında sadece bu sektörlerde faaliyet gösteren firmalar örneklem olarak belirlenmiştir. Araştırmanın sınırlılıkları ise dış ticaret yapan tüm sektörlerin araştırma kapsamına dahil edilememesi ve veri toplamının sadece Kahramanmaraş ilinde gerçekleştirilmiş olmasıdır.

3. VERİ

Tekstil sektöründeki dış ticaret firmaları ile KMTSO web sitesinde bulunan kamuya açık iletişim bilgileri üzerinden iletişime geçildikten sonra alınan randevular sonrasında yüz yüze görüşme için ziyaretler gerçekleştirilmiştir. Araştırma kapsamında birincil veri toplanabilmesi için yarı yapılandırılmış mülakat formu kullanılarak dış ticaret firmalarının yöneticileri ile yüz yüze mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Bu mülakatların gerçekleştirilebilmesi için Tarsus Üniversitesi, Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği kuruluna başvurulmuş ve kurulun 18.07.2024 tarihli 2024/83 karar sayısı ile çalışmanın gerçekleştirilmesinde etik ve bilimsel yönden bir sakınca olmadığına dair resmi izin alınmıştır. 2024 Temmuz ile 2025 Haziran ayı arasında yaklaşık 11 ay süren mülakatlar kapsamında mümkün olduğunca çok sayıdaki firmaya ulaşılmaya çalışılmış ve firmaların uygun olduğu tarihlerde ziyaretler gerçekleştirilmiştir.

Nitel yöntemlerde örneklem sayısı düşük olmakla birlikte mülakat yapılacak kişi sayısına dair nicel yöntemler gibi kesin bir kural bulunmamaktadır (Rahimi ve Khatooni 2024). Guest ve diğ. (2020) nitel çalışmalarda başlangıçta

4 adet mülakatın temelde yeterli olduğunu belirtilmekle birlikte 6 adet mülakatın ise %80 oranında veri doygunluğu sağlayacağını öngörmüşlerdir. Bu sayılardan daha önemli olan husus ise veri kalitesi, kodlama ve teorik açılardan (Rahimi ve Khatooni 2024) toplanan verinin kaliteli ve yeterli olmasıdır. Çalışma kapsamında veri toplayabilmek için 4 saatlik bir otobüs yolculuğu yapılması, bazı mülakatların randevularının sıklıkla iptal edilmesi veya yapılan mülakatlarda yüzeysel bilgi verilmesi gibi durumlar nedeniyle 11 ay süren zorlu bir veri toplama süreci sonunda 5 adet firmaya ulaşılabılmıştır.

Tablo 1: Mülakatlara ilişkin tanımlayıcı bilgiler
Table 1: Descriptive information regarding interviews

	Firma 1	Firma 2	Firma 3	Firma 4	Firma 5
Cinsiyet	Erkek	Kadın	Kadın	Erkek	Erkek
Yaş	40-50	29-39	18-28	40-50	29-39
Eğitim Durumu	Orta öğretim	Ön Lisans	Lisans	Lisans	Lisans
Pozisyon	İşletme Sahibi	İnsan Kaynakları	Dış Ticaret Sorumlusu	İhracat Müdürü	Genel Müdür
Çalışan Sayısı	1-10	50-250	251+	250+	50-250
Faaliyet Süresi (yıl)	3	10	40	35	7
İhracat Yapma Süresi (yıl)	2	10	40	30	2
İhracatçı Alt Birliği	Tekstil	Hazır Giyim	Tekstil	Tekstil	Hazır Giyim
İhracat/Ciro Oranı (%)	15	60	40	50	20
İhracat Yapılan Ülke Sayısı	4	4	100+	47	1

Tablo 1'de görüldüğü üzere yönetici pozisyonunda bulunanların cinsiyet dağılımının çoğunluğunun erkek olduğu, görüşme yapılan kişilerin 18 ile 50 yaş aralığında bulunduğu ve öğrenim durumlarının ise ağırlıklı olarak lisans düzeyinde olduğu görülmektedir. Firmaların büyük çoğunluğunun 10 yıl üzeri bir faaliyet süresi bulunmakta olup bazılarının ortalama 40 yıl gibi uzun bir süredir ihracat yaptığı, bazılarının ise 2-5 yıl gibi yeni yeni ihracat yaptığı görülmektedir. Ayrıca firmaların toplam cirosunun %15-60 arasındaki kısmının ihracat sonucunda elde edilen gelirlerden oluştuğu görülmektedir. “Tekstil ve Hammaddeleri” ile “Hazır Giyim ve Konfeksiyon” sektörlerinde faaliyet gösteren bu firmalardan 47 ülkeye veya

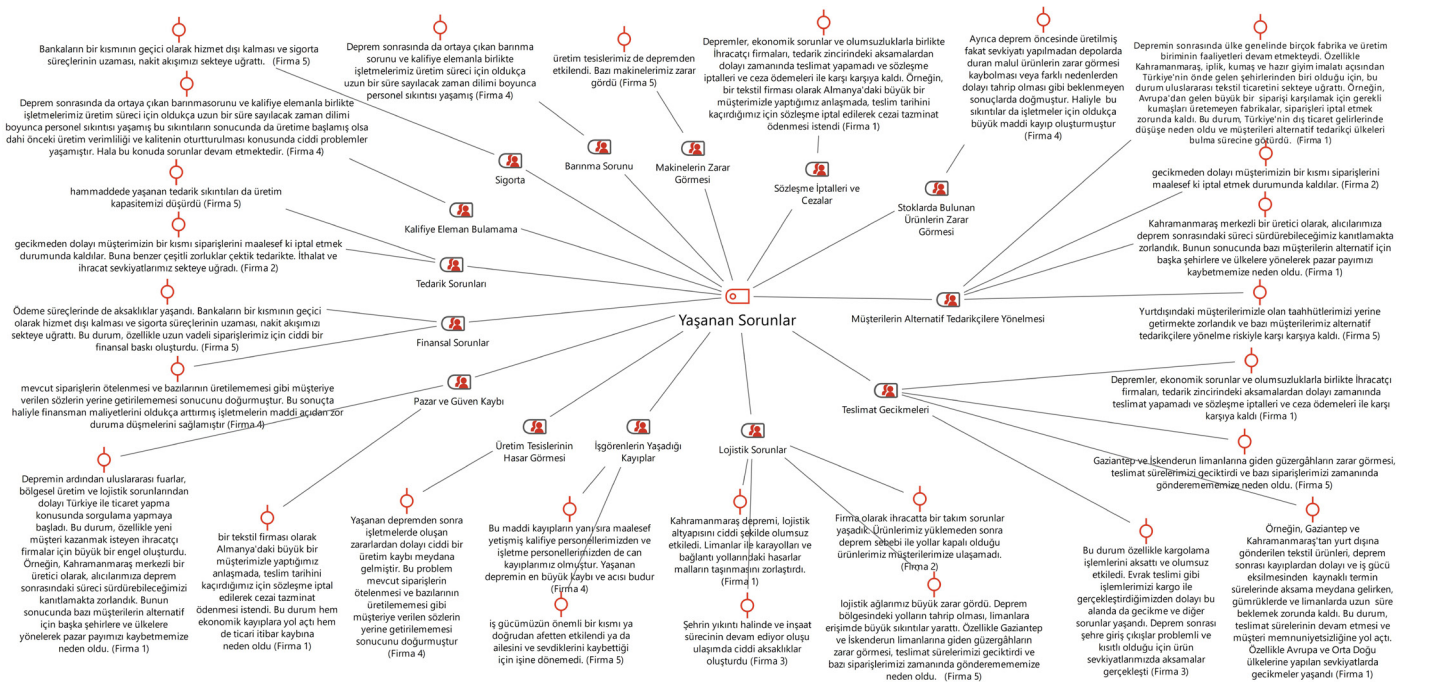
Bu doğrultuda toplanan verilerin birbirini tekrar etmesinin örneklem için yeterli olması durumu da (Guest ve diğ 2020, Kahveci ve Okutmuş 2017) dikkate alınarak veri toplama ve yapılan mülakatlar sonlandırılmıştır.

Firmaların yetkilileri ile yapılan görüşmeler not alınmış, kaydedilmiş ve sonrasında firmaların çıkarmak ya da eklemek istedikleri bir kısım olup olmadığının belirlenmesi için teyit alınmıştır. Bu kapsamda, mülakat yapılan firmalardaki kişilerin ve firmanın tanımlayıcı bilgileri Tablo 1'de özetlenmiştir.

100'den fazla ülkeye ihracat yapan olduğu görülmekle birlikte 2 adedinin 4 ülkeye ihracat yaptığı gözlenmektedir. Firma 5'nin ise 1 ülkeye ihracat yaptığı gözlenmiştir.

4. BULGULAR

Yarı yapılandırılmış mülakat yöntemiyle elde edilen veriler MAXQDA yazılımı ile analiz edilerek, firmaların Kahramanmaraş depremi sonrasında yaşadıkları sorunlar ve bunları nasıl çözdüklerine dair bakış açıları tematik bir çerçevede sınıflandırılmıştır. 2 uzmanın birlikte yaptığı kodlamalar neticesinde oluşturulan analizlere ilişkin bulgular aşağıda sunulmuştur.

Şekil 1: 6 Şubat Kahramanmaraş depremleri sonrası yaşanan sorunlar
Figure 1: Problems experienced after the February 6, Kahramanmaraş earthquakes

Şekil 1’de firmaların Kahramanmaraş ili özelinde yaşanan depremden sonra firmaların yaşadıkları sorunların mülakatlarda verilen bilgilere dayanılarak 13 başlıkta toplandığı görülmektedir. Bu kapsamda dış ticaret firmalarının “kalifiye eleman bulamama”, “işgörenlerin yaşadığı kayıplar”, “barınma sorunları”, “tedarik sorunları”, “finansal sorunlar”, “pazar ve güven kaybı”, “üretim tesislerinin hasar görmesi”, “stoklarda bulunan ürünlerin zarar görmesi”, “lojistik sorunlar”, “teslimat gecikmeleri”, “sigorta”, “sözleşme iptalleri ve cezalar”, “müşterilerin alternatif tedarikçilere yönelmesi” gibi problemler yaşadıkları görülmektedir. Yapılan mülakatlarda elde edilen verilerin analiz sonuçlarına göre teslimat gecikmeleri, lojistik ve müşterilerin alternatif tedarikçilere yönelmeleri ile ilgili yaşanan sorunlar firmaların yoğun olarak bildirimde bulunduğu başlıklar olarak dikkat çekmektedir.

Deprem sürecindeki en temel sorunlar arasında yer alan işletmelerde oluşan hasarlar nedeniyle üretim ve siparişlerin de doğrudan etkilendiği (Firma 4) belirtilmiştir. Bu hasarların bazı durumlarda doğrudan makinelerde (Firma 5) oluştuğu gözlenmiştir. Ayrıca deprem öncesinde üretilmiş fakat sevkiyatı yapılmadan depolarda duran ürünlerin zarar görmesi kaybolması veya farklı nedenlerden dolayı tahrip olması gibi beklenmeyen sonuçlar (Firma 4) olduğu da belirtilmiştir. Bunlara ek olarak, termin süresinde aksama, gümrük ve limanlarda uzun süreli bekleme (Firma 1), Gaziantep ve İskenderun limanlarının teslim için kullanılamaması (Firma 5), evrak teslimi, ürün sevkiyatındaki aksamalar (Firma 3) gibi konular, teslimatta gecikmelere yol açtığı belirtilen hususlar arasında yer almaktadır. Ayrıca, liman ve karayolu bağlantılarındaki hasarlar (Firma 1, Firma 5), yolların kapalı olması (Firma 2), deprem sonrası inşaat sürecinin devam ediyor olması (Firma 3) gibi konular lojistik açıdan yaşanan sorunlar başlığında firmaları etkileyen en önemli zorluklar arasındadır. Tedarik açısından ise gecikmeler nedeniyle ithalat (Firma 2) ve hammadde teminindeki sorunların (Firma 5) üretim kapasitesine yansdığı belirtilmiştir.

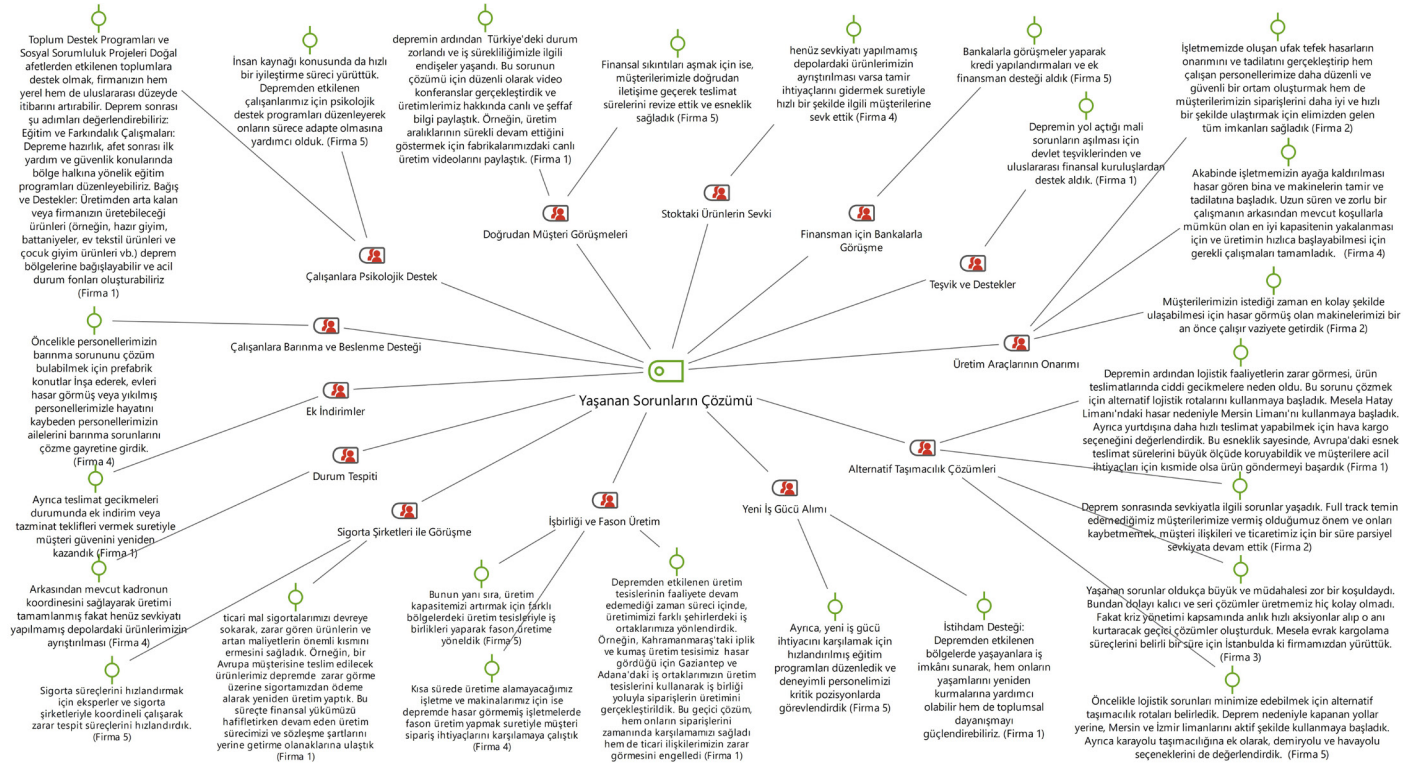
Şekil 1’de görüldüğü üzere firmaların fuarlar ve doğrudan temaslarda üretime ve teslimat devam edebileceğini kanıtlamak durumunda olması (Firma 1) hem itibar hem de pazar kaybı konusunda önemli güven sorunu yaratmıştır. Teslimattaki gecikmeler (Firma 2), ihracat siparişlerine yönelik taahhütlerin karşılanamaması (Firma 5) ve gelen sipariş karşılamak için gerekli kumaşın üretilmemesi (Firma 1) gibi nedenlerle siparişlerin iptal edilmesi müşterilerin alternatif tedarikçi ve ülkelere yönelmesine yol açmıştır. Buna ek olarak, teslimatların gecikmesi ve siparişlerin iptal edilmesi sonucunda işletmeler açısından cezai tazminat ödenmesi gibi müeyyideler ve taleplerin (Firma 1), firmalar açısından mali olumsuzluklara yol açtığı örnekler de söz konusudur. Ayrıca, mevcut siparişlerin ötelenmesi (Firma 4), bankaların geçici olarak hizmet dışı kalması, ödemelerin aksaması, sigorta

süreçlerinin uzaması (Firma 5) gibi açılardan finansal sorunlar yaşandığı vurgulanmıştır. Bu noktada özellikle sigorta süreçlerinin uzamasının nakit akışlarda sorun yarattığı (Firma 5) gözlenmiştir.

İnsan kaynağı açısından deprem sonrası yaşanan en önemli hususlardan birisi işgörenlerin barınmada yaşadıkları sorunlardır. Bununla bağlantılı olarak yaşanan kalifiye personel sıkıntısının üretim verimliliği ve kalite boyutlarında problemlere yol açtığı Şekil 1’de görülmektedir (Firma 4). Bu noktada işletmelerin bazı çalışanlarının depremde hayatını kaybetmesi (Firma 4) birçoğunun ise ailesini ve sevdiklerini kaybetmesi nedeniyle işe dönmemeleri (Firma 5) süreç içerisinde önemli bir yer tutmuştur.

Şekil 2’de ise firmaların Kahramanmaraş ili özelinde yaşanan depremden sonra yaşadıkları sorunları nasıl çözdükleri incelenmiş ve 13 başlıkta toplandığı tespit edilmiştir. Bu kapsamda, dış ticaret firmaların yaşadıkları sorunların çözümünde “üretim araçlarının onarımı”, “alternatif taşımacılık çözümleri”, “yeni iş gücü alımı”, “teşvik ve destekler”, “finansman için bankalarla görüşme”, “stoktaki ürünlerin sevki”, “doğrudan müşteri görüşmeleri”, “işbirliği ve fason üretim”, “sigorta şirketleri ile görüşme”, “durum tespiti”, “ek indirimler”, “çalışanlara barınma ve beslenme desteği” ve “çalışanlara psikolojik destek” yöntemlerine başvurdıkları tespit edilmiştir.

Deprem sonrasında firmalar açısından dikkat edilmiş olan önemli konulardan biri mevcut kadronun koordinesi ve depolardaki ürünlerin ayrıştırılması (Firma 4) yani durum tespiti yapılmasıdır. Akabinde ise üretim araçlarının onarımı kapsamında işletmede hasar gören bina ve makinelerin tamiri ve onarımı (Firma 4, Firma 2) tamamlanarak hızlıca üretime başlanmaya çalışılmıştır. Aynı zamanda henüz sevkiyatı yapılmamış depodaki ürünlerin ayrıştırıldığı ve gerekli ise onarılarak müşterilere ivedilikle sevk edildiği (Firma 4) belirtilmiştir. Bunlara ek olarak, üretim noktasındaki aksaklıkları gidermek için depremde hasar görmemiş işletmelerde fason üretim yapmak (Firma 4), farklı bölgelerdeki üretim tesisleri ile işbirliği yapmak (Firma 5, Firma 1) gibi alternatif çözümler ile dış ticaret firmalarının müşteri ihtiyaçlarını karşılamaya çalıştığı ifade edilmiştir. Örneğin, Kahramanmaraş’taki iplik ve kumaş üretim tesisi hasar gören Firma 1 tarafından, Gaziantep ve Adana’daki iş ortaklarının üretim tesislerini kullanarak iş birliği yoluyla siparişlerin üretimini gerçekleştirdiği vurgulanmıştır. Lojistik açıdan ortaya çıkan sorunların çözümünde ise parsiyel yükleme (Firma 2), evrak kargolama süreçlerinin başka bir ile taşınması (Firma 3), Hatay yerine Mersin ve İzmir limanının kullanılması ve havayolu, demiryolu seçeneklerinin kullanımı (Firma 1, Firma 5) gibi alternatif taşımacılık çözümlerinin benimsendiği tespit edilmiştir.

Şekil 2: 6 Şubat Kahramanmaraş depremleri sonrası yaşanan sorunlara firmaların ürettiği çözümler
Figure 2: Solutions produced by firms to the problems experienced after the February 6, Kahramanmaraş earthquakes

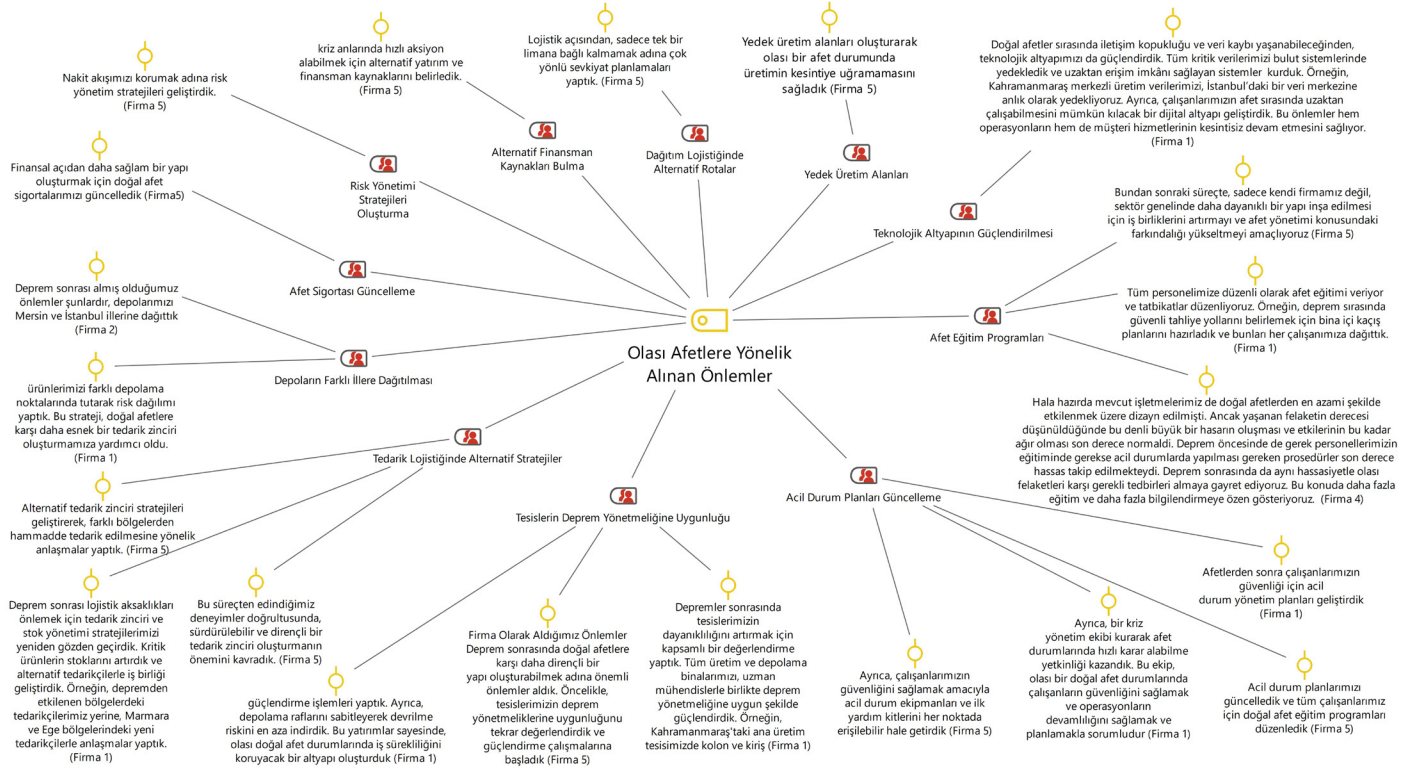
Dış ticaret firmalarının doğrudan müşteri görüşmeleri yaparak, iş sürekliliği ile ilgili endişelerin giderilmesi için video konferans, anlık üretim videoları paylaşımı yaptıkları (Firma 1) ve gerekli ise teslimat sürelerini revize ettikleri (Firma 5) tespit edilmiştir. Müşteri güveninin tekrar sağlanabilmesi noktasında teslimat gecikmeleri söz konusu olduğunda tazminat ve ek indirim teklifi gibi seçeneklerin (Firma 1) kullanıldığı Şekil 2'de görülmektedir. Deprem yol açtığı mali sorunların üstesinden gelme noktasında devlet teşviklerinden ve uluslararası finansal kuruluşlardan destek alındığı (Firma 1) belirtilmiştir. Ticari faaliyetlerin sürdürülmesinde önem arz eden finansman için bankalarla görüşme yapılarak kredi yapılandırılmaları ve ek finansman desteği (Firma 5) sağlanmıştır. Ayrıca, dış ticaret firmalarının sigorta kapsamındaki zararlarının tespiti ve geri ödenmesi için sigorta şirketleriyle görüşerek koordineli çalıştıkları (Firma 5) belirtilmiştir. Bununla birlikte, ihracat müşterisine teslim edilecek ürünlerin depremde zarar görmesi gibi durumlarda sigortadan ödeme alıp yeniden üretim yaparak sözleşme şartlarını yerine getirme olanaklarına ulaştıkları (Firma 1) tespit edilmiştir.

Şekil 2 incelendiğinde, üretim faktörleri içindeki önemli başlıklardan biri olan insan kaynağında ortaya çıkan yeni iş gücü ihtiyacının karşılanması için hızlandırılmış eğitim ile işbaşı yaptırıldığı ve deneyimli personelin ise kritik pozisyonlarda değerlendirilmesi (Firma 5) dikkat çekmektedir. Firmalar, evleri hasar görmüş ya da yıkılmış personellerinin barınma sorununu çözebilmek için ise prefabrik konut inşa etmek (Firma 4) gibi çözümler üretmeye çalışmışlardır. Ayrıca, firmaların depremde etkilenen çalışanları için psikolojik destek programları düzenleyerek sürece adapte olmalarına yardımcı oldukları (Firma 5) gözlenmiştir. Bunun

yanında toplumsal destek programları, sosyal sorumluluk projeleri, eğitim ve farkındalık çalışmaları (Firma 1) gibi farklı seçeneklerin de bu noktada çözüm olarak kullanılabileceği belirtilmiştir.

Şekil 3'te görüldüğü üzere firmalar gelecekte olması muhtemel afetlere karşı farklı önlemler planlamışlardır. Bu kapsamda firmaların aldıkları önlemler "risk yönetimi stratejileri oluşturma", "alternatif finansman kaynakları bulma", "yedek üretim alanları", "teknolojik altyapının güçlendirilmesi", "afet eğitim programları", "tedarik lojistiğinde alternatif stratejiler", "tesislerin deprem yönetmeliğine uygunluğu", "acil durum planı güncelleme", "depoların farklı illere dağıtılması", "afet sigortası güncelleme" ve "dağıtım lojistiğinde alternatif rotalar" olmak üzere 11 farklı başlıkta toplanmıştır.

Firmaların hammadde özelinde stoklarını artırdıkları ve hammadde tedarikinde deprem bölgesi yerine farklı bölgelerden alım yapılmasına yönelik anlaşmalar (Firma 5, Firma 1) yapılması gibi tedarik lojistiğinde alternatif stratejiler belirledikleri gözlenmiştir. Dağıtım lojistiği açısından ise tek bir limana bağlı kalmamak adına çok yönlü sevkiyat planlamaları (Firma 5) yaptıkları görülmektedir. Ayrıca riskin yayılabilmesi için firmaların depolarını Mersin, İstanbul gibi farklı illere dağıttıkları (Firma 1, Firma 5) tespit edilmiştir. Aynı zamanda firmaların olası bir afet durumunda üretimin devamlılığını sağlamak için yedek üretim alanları (Firma 5) oluşturdukları da Şekil 3'te görülmektedir. Buna ek olarak, kritik verilerin bulut sistemlerde depolanması ve uzaktan erişim imkanı olan sistemlerin kurularak (Firma 1) firmaların afetler sırasında da uzaktan çalışabilmesi için teknolojik altyapılarını güçlendirdikleri tespit edilmiştir.

Şekil 3: 6 Şubat Kahramanmaraş depremleri sonrası firmaların olası afetlere yönelik aldıkları önlemler
Figure 3: Measures taken by firms for possible disasters after February 6 Kahramanmaraş earthquakes

Şekil 3 incelendiğinde, firmaların nakit akışlarını korumak adına risk yönetim stratejileri geliştirdikleri (Firma 5) görülmektedir. Ayrıca, afet dönemlerinde iş akışlarının devam edebilmesinde önemli rolü olan finansman konusunda ise hızlı aksiyon alabilmelerine imkan verecek alternatif yatırım ve finansman kaynakları (Firma 5) belirledikleri gözlenmektedir. Bu bağlamda hasar, zarar ve kayıpların maddi olarak yerine konmasında çok önemli bir rol oynayan afet sigortalarının ise afet gerçeklerinin dikkate alınarak güncellendiğinin (Firma 5) belirtilmesi dikkat çekmektedir.

Depremler sonrasında dış ticaret firmalarının rafların sabitlenmesi, kolon ve kiriş kontrolü, uzman mühendislerle tesislerin kontrolü gibi başlıklarda üretim tesislerinin deprem yönetmeliklerine uygunluğunu tekrar değerlendirip güçlendirme çalışmaları yaptıkları (Firma 1, Firma 5) görülmektedir. Bunun yanında Şekil 3'te görüldüğü üzere, firmaların acil durum ekipmanları ve ilk yardım kitlerini her noktada erişilebilir hale getirme (Firma 5), acil durum planlarını güncelleme (Firma 1, Firma 5), doğa kaynaklı afet durumlarında çalışanların güvenliğini, operasyonların devamlılığını sağlamak ve planlamakla sorumlu kriz yönetim ekibi kurulması (Firma 1) gibi önlemler aldıkları tespit edilmiştir. Buna ek olarak firmaların personellerine düzenli afet eğitimi verdiği ve tatbikatlar yapıldığı (Firma 1, Firma 4) belirtilmiştir.

5. TARTIŞMA VE SONUÇLAR

6 Şubat 2023'te Kahramanmaraş merkezli olarak peş peşe gerçekleşen ve "Asrın Felaketi" olarak anılan depremler, 11 ilde ciddi yıkımlara yol açmış ve bu iller resmî olarak afet bölgesi ilan edilmiştir. Bu çalışmada, Kahramanmaraş depremlerinin tekstil sektöründe faaliyet gösteren dış ticaret firmalarına etkileri nitel veri araştırma yöntemi ile incelenmiş;

analiz kısmı ise sektör temsilcileriyle gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış saha görüşmeleriyle desteklenmiştir. Bu görüşmeler doğrultusunda, ihracat yapan firmaların yaşadıkları sorunlar ve bu sorunları nasıl çözdükleri, sektörel düzeyde alınması gereken tedbirler, öneriler ve değerlendirmelere yer verilmiştir. Ayrıca, depremlerin dış ticaret süreçlerinde neden olduğu aksamalar ve kayıplar kapsamlı şekilde analiz edilerek, ihracat süreçlerinin nasıl daha sağlıklı ve sürdürülebilir hale getirilebileceği değerlendirilmiştir. Araştırmanın sınırlılıklarını ise çalışmanın depremden etkilenen 11 ilden yalnız Kahramanmaraş'ta gerçekleştirilmiş olması ve sadece tekstil sektöründeki dış ticaret firmalarının araştırma kapsamına dahil edilmesi oluşturmaktadır.

Veri toplama sürecinde yarı yapılandırılmış mülakat yöntemi kullanılarak 5 firma ile görüşme yapılmış ve bu görüşmeler MAXQDA programı kullanılarak kodlanmıştır. Görüşme çerçevesindeki konuların gruplanması yapılarak tematik olarak öne çıkan konular literatür çerçevesinde yorumlanmıştır. Bulgular, mevcut literatürde raporlanan afetlerin etkileri ile önemli paralellikler taşımakta hem de Kahramanmaraş özelinde yeni ve bağlamsal özgünlükler sunmaktadır. Öncelikle, çalışmada tespit edilen fiziksel altyapı hasarları, lojistik zincirdeki kırılmalar, teslimat gecikmeleri ve pazar kayıpları; 1995 Kobe Depremi (Asada ve Hirose 1996) ve 2011 Tohoku Depremi (Kajitani ve diğ. 2013, Bıyık 2022) gibi önceki büyük ölçekli afetlerde raporlanan etkilerle benzerlik göstermektedir. Tıpkı Japonya örneklerinde olduğu gibi, Kahramanmaraş'ta da lojistik ağın zedelenmesi ve liman erişimindeki aksamalar, dış ticaret akışını doğrudan etkileyerek müşterilerin alternatif tedarikçilere yönelmesine neden olmuştur. Bu kapsamda araştırmanın bulgusu ile literatürde Huang ve diğ. (2018) tarafından yapılan çalışmanın sonuçları benzerlik göstermektedir.

Daha önceki çalışmalardan farklı olarak bu araştırma, literatürde nadiren ele alınan iki özgün boyutu ortaya koymaktadır. Birincisi, tedarik zinciri kırılmalarına verilen yanıtların sadece alternatif liman veya taşımacılık rotalarıyla sınırlı kalmadığı, aynı zamanda fason üretim ve şehirlerarası üretim işbirliği gibi yaratıcı üretim devamlılığı stratejileri geliştirildiği tespit edilmiştir. Bu tür esnek üretim modelleri, Tohoku sonrası Çinli firmaların ithalat yoğunlaşmasına odaklanan çalışmaların (Lu ve diğ. 2025) ötesinde, yerel üretim ağlarının afet sonrası dayanıklılığını artırma potansiyelini göstermektedir. İkincisi ise insan kaynağı yönetimi boyutunda, literatürde genellikle ikincil öneme sahip olarak görülen çalışan barınma desteği, psikososyal destek ve hızlandırılmış eğitim uygulamaları, bu çalışmada kritik bir toparlanma unsuru olarak ortaya çıkmıştır. Bu kapsamda sorunların sadece maddi değil aynı zamanda çalışanlara yönelik sosyal ve psikolojik destek de içermesi gibi yenilikçi çözümlerin üretilmiş olması insan kaynağına firmaların verdiği önemi göstermektedir. Bu yönüyle araştırma, afet yönetimi literatüründe kriz yönetimi kapasitesinin yalnızca fiziksel ve finansal kaynaklarla değil, insan sermayesiyle de şekillendiğine dair güçlü bir saha kanıtı sunmaktadır.

Geleceğe yönelik önlemler bağlamında elde edilen bulgular, risk yönetimi planlarının güncellenmesi, yedek üretim alanları kurulması, teknolojik altyapının güçlendirilmesi ve afet sigortalarının revizesi gibi proaktif adımların, yalnızca afet sonrası toparlanma süresini kısaltmakla kalmayıp, kriz öncesi hazırlık düzeyini de yükseltebileceğini göstermektedir. Bu yönüyle çalışma, daha önce literatür taramasıyla (Dündar 2023, Marangoz ve İzci 2023, Şipal 2023, Aksoy ve diğ. 2024, Çetin 2024) yapılmış olan makro veriye dayalı analizlerin bıraktığı boşluğu, firma düzeyinde mikro kanıtlarla doldurmakta ve krizlere karşı “örgütsel dayanıklılık” perspektifinin güçlendirilmesine katkı sunmaktadır. Bu noktada genel anlamıyla mülakatlardan elde edilen veriler ve analizler ışığında, firmaların yaşanan felaketten dersler çıkardıkları gözlenmektedir.

Sonuç olarak bu araştırma, afetlerin dış ticaret üzerindeki etkilerini değerlendiren literatüre, Kahramanmaraş tekstil

sektöründen elde edilen birincil verilerle hem mevcut bulguları teyit eden hem de yeni boyutlar ekleyen nadir saha çalışmalarından biridir. Bulgular, politika yapıcılar, ihracatçı birlikleri ve özel sektör temsilcileri için, kriz sonrası toparlanma stratejilerinin tasarımı ve afet öncesi hazırlık planlarının geliştirilmesinde somut veri temelli bir referans niteliği taşımaktadır. Öncelikle, bölgesel ulaştırma altyapısının çeşitlendirilmesi ve dış ticaret firmaları bazında lojistik ağların kırılabilirliğini azaltmak amacıyla liman ve karayolu alternatiflerinin önceden planlanması kritik öneme sahiptir. İkincisi, üretim kapasitesinin afet sonrası hızla yeniden devreye alınabilmesi için şehirlerarası üretim işbirliği protokolleri, alternatif tedarikçilerin belirlenmesi ve depoların farklı illere dağıtılması gibi planlamalar firmalar tarafından bir an önce hazırlanmalıdır. Buna ek olarak sözleşmelerde mücbir sebep ekleri gözden geçirilmeli, kriz iletişimi protokolleri standartlaştırılmalı ve teslim açısından risklerin azaltılması ihracatçının sorumluluğunun daha az olduğu FOB/FCA gibi teslim şekilleri tercih edilmelidir. Üçüncüsü, afet sonrası insan kaynağı sürekliliğini sağlamak amacıyla çalışanlara yönelik barınma, psikososyal destek ve kriz dönemi eğitim programları kamu-özel sektör işbirliği ile kurumsallaştırılmalıdır. Ayrıca, finansal dayanıklılığı artırmak için özel sektör açısından ne kadar önemli olduğu saha verileri ile teyit edilmiş olan KOBİ'lere özel afet kredileri, vergi ertelemeleri ve sigorta süreçlerinin hızlı uygulanabilmesi ve etkinliğine yönelik çalışmalar yapılmalıdır. Son olarak, firmaların risk yönetimi ve afet hazırlık planlarının düzenli aralıklarla denetlenmesi ve bu süreçte ihracatçı birliklerinin teknik rehberlik sağlaması, krizlere karşı sektörel dirençliliği önemli ölçüde artıracaktır.

Gelecek çalışmalarda, nicel ya da karma yöntemlerle yapılacak çalışmalar, nitel bulgularımızı geniş ölçekte test etme ve genellenebilir sonuçlara ulaşma imkanı sağlayacaktır. Konu ile ilgilenen araştırmacıların dış ticaret ve afetler özelinde, farklı bölgeler ve sektörlerde nitel, nicel ya da karma yöntem kullanarak birincil verilere dayalı çalışma sayısının artırılması önem arz etmektedir. Bu doğrultuda yapılacak çalışmalar ile üretilen bilimsel verilerin, afetlerin ulusal dış ticaret ekosistemindeki etkilerinin bütüncül bir bakış açısıyla anlaşılmasına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

TEŞEKKÜR

Bu çalışma, TÜBİTAK 2209-A programı kapsamında 1919B012338106 numaralı “6 Şubat 2023 Depremlerinin Dış Ticaret Firmalarına Etkileri: Kahramanmaraş Örneği” başlığı ile desteklenmiş olup katkılarından dolayı TÜBİTAK'a teşekkür ederiz.

KAYNAKLAR

- Adıgüzel S., 2025. Uluslararası Ticarete Tacirlerin Doğal Afetlerde Kriz Yönetim Yeterliklerinin İncelenmesi, Afet ve Risk Dergisi 8(2), 416-437, <https://doi.org/10.35341/afet.1385685>.
- Aksoy C.G., Chupilkin M., Koczan Z., Plekhanov A., 2024. Unearthing the impact of earthquakes: A review of economic and social consequences, Journal of Policy Analysis and Management 1-22, <https://doi.org/10.1002/pam.22642>.

- Asada F., Hirose K., 1996. Effect of the Great Hanshin-Awaji Earthquake on Foreign Trade from the Port of Kobe, International Review of Business, 1, 87-90.

- Aslan A., Akın A.F., 2025. Malatya İli Yeşilyurt İlçesinde Deprem Sonrası Kiraz Üretiminin Sosyo-Ekonomik Analizi ve Depremin Üreticiler Üzerine Etkileri, Meyve Bilimi, 12(1), 11-17, <https://doi.org/10.51532/meyve.1596184>.

- Ates E., 2024. The Effect of Earthquakes on International Trade: The Example of the 6 February 2023 Kahramanmaraş Earthquakes, *Türk Deprem Arastirma Dergisi* 6(1), 236-250, <https://doi.org/10.46464/tdad.1454177>.
- Bardakçı H., Demirtaş F., 2023. Doğal Afetlerin Dış Ticarete Etkisi: 2023 Türkiye Depremleri ve Sonuçlarının Değerlendirilmesi, *Avrasya Dosyası Dergisi*, 1(1), 183-204.
- Bıyık O., 2022. The Effect of Tohoku Earthquake on Japan's Bilateral Trade Distribution: Case Study of African Markets, *Research Square*, <https://doi.org/10.21203/rs.3.rs-1388597/v1>.
- Çetin N., 2024. Deprem Özelinde Doğal Felaketler ve Ekonomik Etkileri, *Uluslararası Sosyal Bilimlerde Yenilikçi Yaklaşımlar Dergisi*, 8(4), 141-164, <https://doi.org/10.29329/ijiasos.2024.1091.2>.
- Demirdag I., Nirwansyah A.W., 2024. Unravelling the Economic Impacts: Forecasting the Effects of the February Earthquakes on Türkiye's Economy, *Journal of Regional and City Planning*, 35(1), 21-43, <https://doi.org/10.5614/jpwk.2024.35.1.2>.
- Dündar H.Ç., 2023. 6 Şubat Kahramanmaraş Depremlerinin İş Dünyasına Etkileri, *Çevre, Şehir ve İklim Dergisi*, 2(4), 262-281.
- Goodell L.S., Stage V.C., Cooke N.K., 2016. Practical qualitative research strategies: Training interviewers and coders, *Journal of Nutrition Education and Behavior*, 48(8), 578-585, <https://doi.org/10.1016/j.jneb.2016.06.001>.
- Gökçe O., 2006. İçerik Analizi (Kuramsal ve Pratik Bilgiler), *Siyasal Kitapevi*, Ankara, 136 s.
- Guest G., Namey E., Chen M., 2020. A simple method to assess and report thematic saturation in qualitative research, *PLOS ONE* 15(5), e0232076, <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0232076>.
- Huang Y.C., Hsu C.I., Wong K.I., 2018. Contagion Effect in International Trade After the Japanese 311 Earthquake, *Emerging Markets Finance and Trade* 54(10), 2367-2381, <https://doi.org/10.1080/1540496X.2017.1364235>.
- Kahveci A., Okutmuş E., 2017. A Qualitative Research on Medical Tourism Potential of Alanya/Turkey in the Concept of International Service Trade, *Economic Themes*, 55(3), 437-450, <https://doi.org/10.1515/ethemes-2017-0024>.
- Kajitani Y., Chang S.E., Tatano H., 2013. Economic impacts of the 2011 Tohoku-Oki earthquake and tsunami, *Earthquake Spectra*, 29(S1), 457-478.
- Ketboğa M., 2024. 6 Şubat 2023 Tarihinde Yaşanan İki Büyük Depremin Malatya İlinde Faaliyet Gösteren Dış Ticaret Firmalarının Faaliyetleri Üzerindeki Etkileri ve Yaşanan Sorunlara Çözüm Önerileri, *İğdır Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (35), 493-505, <https://doi.org/10.54600/igdirsosbilder.1389198>.
- KMTSO, 2025. Kahramanmaraş Ticaret ve Sanayi Odası, Erişim adresi: <https://www.kmtso.org.tr/ihracatcilar>.
- Lu F., Li Z., Cai X., 2025. Supply Chain Disruption and Import Strategy: Evidence from the Great East Japan Earthquake, *China & World Economy*, 33(1), 132-161.
- Marangoz M., İzci Ç., 2023. Doğal afetlerin ekonomik, sosyal ve çevresel etkilerinin 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş merkezli depremler bağlamında girişimciler açısından değerlendirilmesi, *Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Dergisi*, 24(52), 1-30.
- Özbey Ö., Bayraktar B., 2023. 6 şubat 2023 tarihinde yaşanan depremin Türkiye'deki makroekonomik etkisi, *Balıkesir Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 4(2), 121-138.
- Özsalman E., Yıldırım U.T., 2024. 6 Şubat 2023 Kahramanmaraş depremlerinin dış ticaret üzerindeki etkileri: 11 il örneği, *Akademik Yaklaşım Dergisi*, 15(1)-Deprem Özel Sayısı-, 598-617.
- Rahimi S., Khatooni M., 2024. Saturation in qualitative research: An evolutionary concept analysis. *International Journal of Nursing Studies Advances* 6, 100174, <https://doi.org/10.1016/j.ijnsa.2024.100174>.
- SBB, 2024. Kahramanmaraş ve Hatay Depremleri Yeniden İmar ve Gelişme Raporu, Ankara, Erişim adresi: <https://www.sbb.gov.tr/wp-content/uploads/2024/02/Kahramanmaras-ve-Hatay-Depremleri-Yeniden-Imar-ve-Gelisme-Raporu-1.pdf>.
- Şen S., 2023. Kahramanmaraş Depremlerinin Ekonomiye Etkisi, *Diplomasi ve Strateji Dergisi*, 4(1), 1-55.
- Şipal Y.Z., 2023. 6 Şubat 2023 Depreminin Afet Yönetim ve Deprem Lojistiği Açısından Değerlendirilmesi, *İzmir Kâtip Çelebi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 8(2), 821-825.
- TBMM, 2023. Kahramanmaraş Merkezli Depremlerin Sonuçlarının Tüm Yönleriyle Araştırılması, Depreme Dirençli Yapı Stokunun Oluşturulması Ve Kentsel Dönüşüm Uygulamalarının Etkinliğinin Artırılması İçin Alınması Gereken Tedbirlerin Belirlenmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Raporu, Erişim adresi: https://downloads.ctfassets.net/dq9b2d58kdrp/1lsNnDpzg2mqZAmTMAnnUH/2ce5b-a429dda2c2f2f3bcccea2e83292/Deprem_Ara_t_rma_Komisyon_Raporu_2023.pdf.
- Tetik N., Albulut İ.İ., 2023. 6 Şubat 2023'te Yaşanan Depremin Ekonomik ve Finansal Etkileri: İhracat Üzerinden Bir İnceleme (İçinde: Kahramanmaraş Merkezli Depremler Sonrası İçin Akademik Öneriler, Editor: Öztürk M., Kırca M., Özgür Yayınları, Gaziantep, 698 s.), 93-103.
- TİM, 2025. İhracat Rakamları, İl Bazında Sektör Rakamları, Erişim adresi: <https://tim.org.tr/tr/ihracat-rakamlari>.

Tüfenk M.B., 2024. Türkiye’de Yaşanan 6 Şubat Depremlerinin Dış Ticarete Yansıması, Fenerbahçe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 4(2), 131-145. <https://doi.org/10.58620/fbujoss.1456292>.

TÜİK, 2025. Dış Ticaret İstatistikleri, Erişim adresi: <https://data.tuik.gov.tr/Kategori/GetKategori?p=DisTicaret-104>.

WB, 2023. Earthquake Damage in Türkiye Estimated to Exceed \$34 billion: World Bank Disaster Assessment Report, Erişim adresi: <https://www.worldbank.org/en/news/press-release/2023/02/27/earthquake-damage-in-turkiye-estimated-to-exceed-34-billion-world-bank-disaster-assessment-report>.

Yıldırım A., Şimşek H., 2006. Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri, Seçkin Yayınevi, Ankara, 366 s.

ARAŞTIRMA VERİSİ (Research Data)

Çalışma kapsamında kullanılan veriler, Kahramanmaraş ilinde bulunan ve dış ticaret yapan firmalardan yüz yüze gerçekleştirilen yarı yapılandırılmış mülakat yöntemiyle elde edilmiştir.

ÇIKAR ÇATIŞMASI / İLİŞKİSİ (Conflict of Interest / Relationship)

Araştırma kapsamında yer alan bilgiler; herhangi bir kişiye, kuruma, ekipmana çıkar sağlamayı veya kişisel/kurumsal

menfaat kazandırmayı amaçlamamaktadır. Aynı şekilde çalışmada yer alan hususlar objektif değerlendirme sınırları dışına çıkarak herhangi bir şekilde kişi, kurum, kuruluş nezdinde zarara, kastı aşan kötü niyetli yoruma yada itibar kaybına yol açmamaktadır. Yazarların araştırma kapsamında herhangi bir kişiyle ve/veya kurumla çıkar çatışması/ilişkisi bulunmamaktadır.

YAZARLARIN KATKI ORANI BEYANI (Author Contributions)

- Çalışmanın tasarlanması (Designing of the study): A.K., K.Y.
- Literatür araştırması (Literature research): A.K., K.Y.
- Saha çalışması, veri temini/derleme (Fieldwork, collection/ compilation of data): K.Y.
- Verilerin işlenmesi/analiz edilmesi (Processing/analysis of data): A.K.
- Şekil/Tablo/Yazılım hazırlanması (Preparation of figures/ tables/software): A.K., K.Y.
- Bulguların yorumlanması (Interpretation of findings): A.K., K.Y.
- Makale yazımı, düzenleme, kontrol (Writing, editing and checking of manuscript): A.K., K.Y.

ETİK KURUL İZNİ (Ethics Committee Approval)

Tarsus Üniversitesi, Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği kuruluna başvurulmuş ve kurulun 18.07.2024 tarihli 2024/83 karar sayısı ile çalışmanın gerçekleştirilmesinde etik ve bilimsel yönden bir sakınca olmadığına dair resmi izin alınmıştır.